

NINA i TINO 2

GLAZBENA KULTURA

PRIRUČNIK GLAZBENE KULTURE ZA DRUGI RAZRED OSNOVNE ŠKOLE

Jelena Sikirica

PROFIL Klett

IME I PREZIME:	RAZRED:	REDNI BROJ SATA:
PREDMETNO PODRUČJE:	GLAZBENA KULTURA	
DOMENA:	A. SLUŠANJE I UPOZNAVANJE GLAZBE; B. IZRAŽAVANJE GLAZBOM I UZ GLAZBU; C. GLAZBA U KONTEKSTU	
TEMA:	DOGODI SE USRED NOĆI	
NASTAVNI SADRŽAJ:		
ISHODI:	<p>OŠ GK A. 2. 1. Učenik poznaje određeni broj skladbi. Upoznaje III. stavak Mahlerove I. simfonije – klasična glazba, prepoznaje osnovnu melodiju III. stavka („Bratec Martin“).</p> <p>OŠ GK B. 1. 1. Učenik sudjeluje u zajedničkoj izvedbi glazbe. Sudjeluje u zajedničkoj izvedbi pjesme „Bratec Martin“, usklađuje vlastitu izvedbu s izvedbama drugih učenika te vrednuje vlastitu izvedbu, izvedbe drugih i zajedničku izvedbu.</p> <p>OŠ GK B. 1. 2. Učenik pjeva/izvodi pjesme i brojalice. Pjeva/izvodi pjesmu „Bratec Martin“ i pritom uvažava glazbeno-izražajne sastavnice (metar/dobe, tempo, visina tona, dinamika).</p> <p>OŠ GK C. 1. 1. Učenik na osnovu slušanja glazbe i aktivnog muziciranja prepoznaje različite uloge glazbe. Na osnovu slušanja glazbe i aktivnog muziciranja prepoznaje različite uloge glazbe.</p>	

NASTAVNE SITUACIJE	POVEZIVANJE ISHODA OSTALIH PREDMETNIH PODRUČJA I MEĐUPREDMETNIH TEMA
<p>I. Usporedi violinu i violončelo</p> <p>Opis aktivnosti: Učiteljica/učitelj s učenicima razgovara o glazbalima koja vide na fotografiji u udžbeniku, str. 14. Učenici prepoznaju violinu i violončelo. Prisjetite se i na IZZI - Videoteci, poslušajte jedan od glazbenih primjera koje ste slušali prošle godine u izvedbi violine i violončela, a koji se učenicima posebno svidio. Violina – Antonio Vivaldi: Četiri godišnja doba, Jesen John Williams: Tema za violinu i glasovir John Williams: Tema za violinu i glasovir Violončelo – Luis Fonsi i Daddy Yankee: Despacito</p> <p>Postavite učenicima pitanje: Zvuk kojeg glazbala vam se više sviđa? Neka oni kojima se sviđa violina stanu na lijevu stranu, a oni kojima se sviđa violončelo na desnu. Svaka skupina treba na jedan zajednički papir napisati što je ovim glazbalima zajedničko te po čemu se razlikuju. Neka skupina odabere samo jednog učenika koji će zapisivati njihove zajedničke prijedloge. Skupine naizmjenice čitaju prijedloge koje učiteljica/učitelj potvrđuju ili usmjeravaju.</p> <p>Oba glazbala pripadaju istoj grupi, a radi se o gudačkim glazbalima. Ton nastaje povlačenjem gudala po žicama ili trzanjem žica. Oba glazbala imaju četiri žice. Vijci na vratu jednog i drugog glazbala služe kako bi se ugodila visina tona. Lijevo rukom glazbenici skraćuju žicu dok u desnoj drže gudalo. Za razliku od klavirista koji sviraju s pet prstiju lijeve ruke, violinisti i violončelisti se petim prstom (palcem) koriste za pridržavanje vrata violine ili čela.</p> <p>Violina i violončelo razlikuju se po tome što su žice violine tanje nego žice violončela te zbog toga mogu proizvoditi više tonove, a ton im ima svjetliju boju. Violinu glazbenik može svirati dok stoji, što kod violončela nije slučaj. Violina se drži pod vratom tijekom sviranja, dok se violončelo drži između koljena. Violončelo je veće od violine, stoga je i njegova boja tona tamnija. Koje vam se glazbalo po boji tona više sviđa? Ton ima četiri bitna obilježja: visinu, trajanje, intenzitet i boju. Violina ima svjetliju boju tona od violončela. Boja je vezana uz materijal, veličinu i građu glazbala te ovisi o raznolikosti načina njegove proizvodnje, kao i vrsti materijala od kojeg je napravljen.</p>	<p>HJ – A. 2. 1., A. 2. 2., A. 2. 5. PID – A. 2. 2., A. 2. 3., C. 2. 1. LK – A. 2. 1. UKU – A. 1. 1., A. 1. 4., B. 1. 1., B. 1. 3., C. 1. 4. OSR – A. 1. 1., A. 2. 3., B. 1. 1., C. 1. 3. GOO – A. 1. 1., B. 1. 2., C. 1. 2., C. 1. 3. OR – A. 1. 1. IKT – B. 1. 3.</p>

II. Naučite pjesmicu „Bratec Martin“

BRATEC MARTIN

glasno

tiho

1

Bratec Martin.

Bratec Martin.

2

Kaj još spiš?

Kaj još spiš?

Već ti vura tuče.

Već ti vura tuče.

Bim-bam-bom.

Bim-bam-bom.

U postupku učenja tradicijske pjesme iz Francuske „Bratec Martin“, najbolje je da učiteljica/učitelj pjeva pjesmu sama/sam uz matricu ili karaoke ovisno o tehničkoj opremljenosti razreda. Učenici pjesmu ponavljaju za učiteljicom/učiteljem, također uz matricu ili karaoke. Pjesma se uči po sluhu, ponavljanjem istih fraza.

Pitajte učenike znaju li kako se naziva odbijanje zvuka ili glasa u prirodi ili prostoriji? Kada zaključite da se radi o ehju ili jeci, predložite im da tako pjevaju pjesmu. Učiteljica/učitelj dijeli učenike u dvije skupine. Recite im kako prva skupina treba pjevati glasnije od druge, koja je njihova jeka. Neka je u obje skupine jednak broj učenika kako bi ih se dodatno senzibiliziralo za dinamičko nijansiranje i boju. Kada učenici dobro nauče tekst i melodiju pjesme, predložite im neka joj promijene i brzinu izvođenja.

III. Slušanje

Gustav Mahler: I. simfonija, III. stavak, tema

Zanimljivo je kako je Mahler iskoristio temu francuske tradicijske pjesmice „Bratec Martin“ (Frère Jacques), ali u molskom tonalitetu. Slušajte početak III. stavka Mahlerove I. simfonije u Slušaonici ili Videoteci na IZZI - ju. Pitajte učenike čini li im se melodija na početku stavka poznatom? Zaključite kako je to ista pjesmica koju ste učili, ali joj je skladatelj glazbenim postupkom promijenio boju.

Koje glazbalo izvodi glavnu temu stavka? Zaključite kako se radi o kontrabasu, glazbalo koje dolazi iz iste porodice glazbala kao violina i violončelo. Obratite pozornost na fotografiju kontrabasa u knjizi ili poslušajte videoprijedlog u Videoteci. Pitajte učenike kako im se čini boja tona kontrabasa. Je li svjetlija ili tamnija od violine ili violončela? Kada zaključite da je tamnija, neka pronađu razlike između violine, violončela i kontrabasa. Recite im da je kontrabas najveći od glazbala koje ste spominjali i kako u orkestru obično ima prateću ulogu za razliku od violine kojoj je često povjerena melodija. No ovaj put, u ovom glazbenom primjeru nije tako. Mahler je kontrabasu dodijelio važnu ulogu iznošenja glavne melodije u visokom registru kontrabasa. Ovom melodijom Mahler se prisjeća svojega djetinjstva iznoseći temu „Bratec Martin“ u kanonu. Kakav je tempo skladbe, brz, umjeren ili polagan? Usporedite ga sa svojom izvedbom pjesme. Pitajte učenike je li tempo izvođenja brži ili sporiji od vašega? Budući da je Mahler stavio vrlo spor tempo, pretpostavka je da ste pjevali brže od izvedbe koju smo predložili.

Zaključite kako je kontrabas svojom specifičnom bojom zvuka upotpunio glazbenu sliku simfonije te da ste naučenu pjesmu doživjeli u drukčijem muzičkom svjetlu nakon slušanja simfonije.

Pjesmu „Bratec Martin“ možete dodatno poslušati i na drugim jezicima te ih usporediti s našim jezikom ili međusobno.

IME I PREZIME:	RAZRED:	REDNI BROJ SATA:
PREDMETNO PODRUČJE:	GLAZBENA KULTURA	
DOMENA:	A. SLUŠANJE I UPOZNAVANJE GLAZBE; B. IZRAŽAVANJE GLAZBOM I UZ GLAZBU; C. GLAZBA U KONTEKSTU	
TEMA:	DOGODI SE USRED NOĆI	
NASTAVNI SADRŽAJ:	KANON	
ISHODI:	<p>OŠ GK A. 2. 1. Učenik poznaje određeni broj skladbi. Prepoznaje improvizaciju pjesme na temelju naučene melodije „Bratec Martin“.</p> <p>OŠ GK B. 1. 1. Učenik sudjeluje u zajedničkoj izvedbi glazbe. Sudjeluje u zajedničkoj izvedbi pjesme „Bratec Martin“ u kanonu, usklađuje vlastitu izvedbu s izvedbama drugih učenika te vrednuje vlastitu izvedbu, izvedbe drugih i zajedničku izvedbu.</p> <p>OŠ GK B. 1. 2. Učenik pjeva/izvodi pjesme i brojalice. Pjeva/izvodi pjesmu „Bratec Martin“ u kanonu i pritom uvažava glazbeno-izražajne sastavnice (metar/dobe, tempo, visina tona, dinamika).</p> <p>OŠ GK C. 1. 1. Učenik na osnovu slušanja glazbe i aktivnog muziciranja prepoznaje različite uloge glazbe. Na osnovu slušanja glazbe i aktivnog muziciranja prepoznaje različite uloge glazbe.</p>	

NASTAVNE SITUACIJE	POVEZIVANJE ISHODA OSTALIH PREDMETNIH PODRUČJA I MEĐUPREDMETNIH TEMA
<p>I. Rad na tekstu pjesme „Bratec Martin“, kao priprema za njezinu izvedbu u kanonu</p> <p>Učiteljica/učitelj ponavlja tekst pjesmice „Bratec Martin“. Podijelite učenike u dvije jednako brojne skupine. Prva skupina neka govori tekst uz tapšanje koljena, a druga uz pucketanje prstima. Kao pripremu za učenje kanona, prvo izvodite samo tekst pjesmice u kanonskom obliku, tako da prva skupina počinje govoriti tekst i tapšati koljena, dok se druga naknadno uključi od početka uz pucketanje prstiju. U udžbeniku je točno naznačen broj jedan, kao prvi nastup skupine, i broj dva, kada se druga skupina pridružuje prvoj. Recite učenicima da kada je prva skupina izgovorila prvi red i dođe do broja dva, druga skupina počinje izgovarati tekst od početka. Pokušajte nekoliko puta uzastopno izvoditi tekst pjesme.</p>	<p>HJ – A. 2. 1., A. 2. 2., A. 2. 5. PID – A. 2. 2., A. 2. 3., C. 2. 1. LK – A. 2. 1. UKU – A. 1. 1., A. 1. 3., B. 1. 2., B. 1. 3., C. 1. 2. OSR – C. 1. 3., B. 1. 2., B. 2. 4. GOO – A. 1. 1., B. 1. 1., B. 1. 2., C. 1. 1., C. 1. 2. OR – C. 1. 2. IKT – B. 1. 3.</p>
<p>II. Slušanje</p> <p>Limeni kvintet puhača The Motor City improvizira na temu pjesme „Bratec Martin“. Skladbu izvode dvije trube, rog, trombon i tuba, ali učenici ne moraju prepoznati glazbala, osim trube koja iznosi melodiju na početku skladbe.</p> <p>Glazbenici na trubama prvo iznose temu francuske tradicijske pjesmice „Bratec Martin“ onako kao ste je dosad pjevali. Pitajte učenike prepoznaju li glazbala koja su izvela pjesmicu od početka do kraja. Slobodno zaustavite snimku nakon prvog iznošenja teme i zaključite kako je potpuno jednaka. Drugo iznošenje teme je također jasno, dok se već u trećem javljanju pojavljuje u kanonu, a nakon toga i u molu. Cijelo vrijeme glazbenici se poigravaju tematskim</p>	

materijalom, što dovodi do kompleksnosti izvedbe i neprepoznatljivosti teme, osim u nekim segmentima. Tempo prelazi od vrlo polaganog do brzog. Pri ponovljenom slušanju skladbe učenicima dajte zadatak da dignu ruku kada se mijenja tempo skladbe. Pitajte ih sviđa li im se skladba više na početku kada je spora ili na kraju kada je u brzom tempu. Zašto? Prisjetite se trube. Prošle ste je godine upoznali slušajući „Trijumfalni marš“ iz opere „Aida“ Giuseppea Verdija. Usporedite trubu i kontrabas. Koje su sličnosti a koje razlike u boji zvuka? Možete ponoviti slušanje Mahlerove I. simfonije, III. stavka gdje je tema u izvedbi kontrabasa. Truba ima puno reskiji zvuk koji se nekima možda više sviđa od kontrabasa. Neka objasne koje bi glazbalo radije zasvirali ili išli učiti. Što misle, koje su prednosti trube ili kontrabasa naspram violine ili violončela. Svi odgovori su dobrodošli i nema netočnih odgovora.

III. Pjevanje pjesme u kanonu

Neka učenici ponove pjesmu „Bratec Martin“ svi zajedno. Učiteljica/učitelj ih dijeli u dvije skupine. Prva skupina počinje pjesmu pjevati sama. Druga skupina počinje pjevati pjesmu otpočetak kada prva skupina pjeva drugi stih. Za početak učenja neka tapšaju koljena ili pucketaju prstima kako bi im bilo lakše držati metar i pjevati. U slučaju da imate visokomotivirane učenike, možete ih podijeliti i u više skupina od dvije. Želi li netko pjevati u paru i pokazati vještinu izvođenja kanona u manjoj skupini, motivirajte ih i omogućite im to uz podršku učenika u razredu.